

Ålands landskapsregering
Trafikavdelningen
Pb 1060
AX-22100 Mariehamn

Verksamhet

Förundersökning av berggrunden i regionen för den planerade tunneln mellan fasta Åland och Föglö.

Beslut

Vid undersökning av berggrunden genom borring på fastigheten Uppgård RNr 2:21 i Bråttö by i Föglö kommun ska instruktionerna nedan meddelade med stöd av 15 § LL om miljöskydd följas (2008:124).

Verksamhetsutövaren ansvarar för att verksamheten uppfyller alla lagens krav. Myndigheten kan förelägga om ytterligare krav, avbryta verksamheten eller kräva att skada avhjälpas om verksamhetsutövaren försummat sina skyldigheter enligt lag eller myndighetens instruktioner.

Instruktioner

1. Borrhålen ska injekteras till ett djup av minst 20 meter under markytan.

Motivering

Myndigheten har granskat ansökan och funnit grundad anledning att pröva verksamhetens laglighet, samt för att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan beslutat att meddela instruktioner enligt 15 och 24 §§ LL om miljöskydd (2008:124).

För att trygga att ändamålet med verksamheten nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan, utan att denna miljöhänsyn blir oskälig, meddelar myndigheten instruktioner gällande injektering av borrhålen på fastigheten Uppgård RNr 2:21 i Bråttö by i Föglö kommun.

Den mest typiska negativa miljöpåverkan som kan följa av borring i berg i kustområden är förstörelse av befintliga och potentiella sötvattentäkter pga. saltvattenintrång. Bilaga 3 punkt 1 i LF (2009:130) om miljöskydd reglerar därför borring i berg, men är inte anpassad för den typ av borring som detta beslut avser. Platserna på vilka borrhålen upptas på fastigheten Uppgård RNr 2:21 ligger endast ett fåtal meter från saltsjön och på en höjdnivå strax ovan saltsjöns normalvattennivå, vilket innebär att saltvatten kommer att påträffas på ett relativt litet djup i berggrunden och att sötvattenförekomsten i berggrunden sannolikt är

väldigt ytlig. Borrhålen kommer även i motsats till borrhål för grundvattenuttag eller för bergvärme inte att användas efter att undersökningen utförts och kan därför injekteras. Myndigheten bedömer att injektering av borrhålen till ett djup av 20 meter minimerar risken för förstörelse av potentiella sötvattenmagasin och geologiska skikt viktiga för grundvattenbildning och att syftet med bilagan därför uppnås.

Information och rekommendationer

Med beaktande av myndighetens serviceskyldighet informerar ÅMHM om vad som är relevant vid utförande av de vattenföretag som inte är granskningspliktiga och som ingår i undersökningen av berggrunden i regionen för den planerade tunneln mellan fasta Åland och Föglö.

För utförande av borrhålsarbetet på fastigheten Söderlotten RNr 2:24 i Wessingsboda by och sprängningsarbetet på det samfällda vattenområdet Wessingsboda RNr 876:1 i Lemland kommun samt för sprängningsarbetet på det samfällda vattenområdet Brättö RNr 876:1 i Föglö kommun krävs samtycke (rådighet) från berörda rättsinnehavare.

Enligt 2 kap. 2 § i vattenlag (1996:61) krävs som utgångspunkt rätt eller rådighet för att utföra vattenföretag. Enligt 1 kap. 3 § punkt d) i vattenlagen är vattenföretag åtgärder som har verkningar med avseende på vatten såsom bortledande, byggande, fyllning, pålning, grävning, muddring, sprängning och rensning. Borrning i berg utgör enligt definitionen inte uttryckligen ett vattenföretag. Definitionen på vattenföretag i 1 kap. 3 § punkt d) i vattenlagen är dock exemplifierande och andra verksamheter/åtgärder än de som finns listade i lagrummet kan enligt myndighetens bedömning utgöra vattenföretag om åtgärden har verkningar med avseende på vatten.

Som ovan framgår är borrning i berg i kustområden förknippad med negativ miljöpåverkan p.g.a. risken för saltvattenintrång och förstörelse av befintliga och potentiella sötvattentäkter som följd. Den åländska berggrunden som till stora delar består av s.k. rapakivgranit är lättvittrad och särskilt benägen för sprickbildningar. Sannolikheten att man träffar på existerande sprickor eller skapar sprickor i samband med borrning i just rapakivgranit är särskilt hög. Med beaktande av vattenlagens syfte och tillämpningsområde (1 kap. 1-2 §§) samt de effekter som kan följa av borrning bedömer myndigheten att borrning i berg i den åländska berggrunden alltid utgör ett vattenföretag. Således utgör såväl borrning i berg och som sprängning i vattenområde vattenföretag för vilka fastighetsägarnas godkännanden krävs enligt kap. 2 § i vattenlag (1996:61).

ÅMHM rekommenderar att vattenprov insamlas och analyseras från den vattenbrunn som befinner sig på under 100 meters avstånd från borrhålet på fastigheten Söderlotten RNr 2:24. Provtagning och analys bör utföras innan borrhålsarbetet påbörjas och efter det att verksamheten avslutats. För att undvika en försämring av vattentillgången och vattenkvaliteten i ovan nämnda brunn rekommenderas att verksamhetsutövaren i samband med upptagandet av borrhålet

vidtar lämpliga åtgärder med beaktande av bilaga 3 punkt 1 i LF (2009:130) om miljöskydd.

Vare sig borrhningen på fastigheten Söderlotten RNr 2:24 eller sprängningsarbetet i de samfällda vattenområdena Wessingsboda RNr 876:1 och Bråttö RNr 876:1 utgör granskningspliktiga vattenföretag. Borrhålets djup på ovan nämnda fastighet understiger gränsen för granskningspliktig borrhning (<60 meter) och de negativa verkningarna av sprängningsarbetet i ovan nämnda vattenområden är begränsade och föranleder således ingen granskningsplikt.

Bakgrund

Trafikavdelning vid Ålands landskapsregeringen har den 25.06.2009 inkommit med en granskningsansökan gällande förundersökning av berggrunden i regionen för den planerade tunneln mellan fasta Åland och Föglö. Av trafikavdelningens handlingar, vilka kompletterats genom brev daterade 17.7.2009 (Dnr T10/05/1/30) och 22.9.2009 (T10/05/1/30), framgår att man avser utföra provborrningar på land och sprängningsarbeten vid havsbotten på Föglöfjärden.

Provborrhningarna utförs så att man upptar tre borrhål på sammanlagt två fastigheter. För borrhning av två hål på fastigheten Uppgård RNr 2:21 i Bråttö by på Föglö har godkännande av fastighetsägaren inhämtats och handlingar som bekräftar godkännandet har bifogats ansökningshandlingarna. För upptagande av det tredje borrhålet, på fastigheten Söderlotten RNr 2:24 i Wessingsboda by i Lemland, finns inget verifierat samtycke bifogat med ansökningshandlingarna. De två förstnämnda borrhålen överstiger genom sina djup i berggrunden (77 resp. 100 m) gränsen för granskningspliktig borrhning enligt bilaga 1 punkt 15.3 i LF om miljöskydd (2008:130 miljöskyddsförordningen). Det tredje borrhålet ligger strax under den prövningspliktiga gränsen enligt nämnda förordning.

Den andra delen av förundersökningen består av sprängning vid havsbotten. Sprängningen utförs enligt ansökan så att dynamitladdningar avfyras i anslutning till hydrofoner som registrerar berggrundens geologiska struktur. Det totala antalet sprängladdningar uppgår till sjutton stycken och den totala mängden dynamit som används uppgår till 1,7 kilogram. Enligt sökandes redovisning, och utlåtande från landskapsregeringens fiskeribyrå, är effekterna av sprängningsarbetena på vattenmiljön försumbara. Sprängningen sker på de samfällda vattenområdena Wessingsboda RNr 876:1 och Bråttö RNr 876:1. För sprängningsarbetet finns inget verifierat samtycke bifogat med ansökningshandlingarna.

Enligt 6 kap. 15 § 1 mom. i vattenlagen krävs tillstånd för utförande av vattenföretag och förfogande över annans egendom om genomförandet berör enskild rättsinnehavares rätt och inte samtliga berörda rättsinnehavare har godkänt åtgärden. Eftersom godkännanden från innehavarna till vissa fastigheter inom vilka vattenföretagen kommer att utföras på saknas har ÅMHM genom brev daterat 08.10.2009 uppmanat landskapsregeringens trafikavdelning att ansöka om miljötillstånd för samtliga vattenföretag som ingår i förundersökningen av berggrunden i regionen för den planerade tunneln mellan fasta Åland och Föglö. Landskapsregeringens trafikavdelning har dock genom telefonsamtal den

21.10.2009 meddelat att man önskar ett beslut som föregås av miljögranskning istället för ett miljötillstånd oavsett verkan av beslutet.

Avgift

100 euro enligt punkt 15.3 avgiftstabell 1 Miljögranskningsärenden i Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighetens avgiftstaxa för 2009, fastställd av Ålands landskapsregering den 31 december 2008, beslut 312 S10 (Dnr S40/07/5/249).

Delgivning

Detta miljögranskningsbeslut sänds till sökande genom vanlig delgivning. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHH:s hemsida, www.amhm.ax.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Yvonne Österlund
Myndighetschef
Beslutande

Robert Sundström
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Besvärсанvisning
2. Faktura